

LBRIS

We know
books

Alexandre Dumas

Cei trei muschetari

volumul I

Traducere din limba franceză de Daniel Voicea

Ilustrații: Șerban Andreescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României**DUMAS, ALEXANDRE**

Cei trei muschetari / Alexandre Dumas ; trad. din lb. franceză de Daniel Voicea ; il.: Șerban Andreescu. - București : Didactica Publishing House, 2023

3 vol.

ISBN 978-606-048-635-0

Vol. 1. - 2023. - ISBN 978-606-048-632-9

I. Voicea, Daniel (trad.)

II. Andreescu, Șerban (il.)

821.133.1

Les trois mousquetaires

© 1844, 1991, Alexandre Dumas

© 2023, Editura Didactica Publishing House

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodușă sau stocată fără acordul editurii.

Adresa: Splaiul Unirii nr. 16,

Clădirea Muntenia Business Center, etaj 5, cam. 506, București

ISBN: 978-606-048-632-9

Editor coordonator: Florentina Ion

Traducere: Daniel Voicea

Ilustrații: Șerban Andreescu

Redactor: Alina Perțea

Corector: Eugenia Oprea

DTP: Creative Publishing

Pentru informații și comenzi, vă rugăm să ne contactați la:

Tel./fax: +40-21-410.88.18; +40-21-410.88.10;

e-mail: office@edituradph.ro

www.edituradph.ro

1. Cele trei daruri ale domnului d'Artagnan-tatăl	11
2. Anticamera domnului de Tréville	36
3. Audiența.....	52
4. Umărul lui Athos, centironul lui Porthos și batista lui Aramis.....	70
5. Muschetarii regelui și gărzile domnului cardinal.....	82
6. Majestatea Sa, regele Ludovic al XIII-lea.....	99
7. Locuințele muschetarilor	128
8. O intrigă la Curte	141
9. D'Artagnan se afirmă	154
10. O capcană în secolul al XVII-lea	167
11. Intriga se leagă	181
12. Georges Villiers, duce de Buckingham	208
13. Domnul Bonacieux.....	221
14. Omul din Meung	234
15. Magistrați și militari	251
16. În care ministrul justiției Séguier își caută repetat clopoțelul ca să sune ca odinioară	263
17. Căsnicia Bonacieux.....	281
18. Amantul și soțul	300
19. Plan de bătaie.....	311
20. Călătoria.....	324
21. Contesa de Winter	342

scopul de a ne prezenta într-o zi cu bagajul de cunoștințe al altora la Academia de Înscrișuri și Beletristică, dacă nu reușeam, lucru foarte probabil, să intrăm în Academia Franceză cu propriul bagaj de cunoștințe. Permisivunea aceasta, trebuie s-o spunem, ne-a fost acordată cu multă amabilitate; consemnăm aici asta pentru a oferi o dezmințire publică răuvoitorilor care pretind că trăim sub un guvern foarte puțin dispus să ajute literații.

Or, prima parte a acestui prețios manuscris o oferim astăzi cititorilor noștri, dându-i titlul care i se potrivește și luându-ne angajamentul ca, dacă, așa cum nu ne îndoim, această primă parte obține succesul pe care-l merită, s-o publicăm numaidacă pe a doua.

Între timp, și cum nașul este un al doilea tată într-un fel, invităm cititorul să ne tragă la răspundere pe noi, și nu pe contele de La Fère, de plăcerea sau de plictiseala lui.

Acestea fiind zise, să începem povestea noastră.

ALEXANDRE DUMAS

Cele trei daruri ale domnului d'Artagnan-tatăl

Prima zi de luni a lui aprilie 1625, orașelul Meung, unde s-a născut autorul *Romanului trandafirului*⁵, părea a fi prins într-o revoluție atât de mare ca și cum hughenotii⁶ veniseră să cucerească a doua oară La Rochelle⁷. Mai mulți orășeni, văzând femeile fugind de-a lungul străzii principale, auzind copiii plângând în pragul ușilor, se grăbeau să îmbrace cuirasa⁸ și, înarmându-se, ca să prindă curaj, cu o muschetă⁹ sau cu o pertuizană¹⁰, se îndreptară spre hanul *La Morarul vesel*, în fața căruia se îmbulzea, crescând din minut în minut, o gloată compactă, gălăgioasă și extrem de curioasă.

⁵ Jean de Meung (și Guillaume de Lorris), *Le Roman de la rose/Romanul trandafirului*, Lyon, G. Le Roy, spre 1485 (n.ed.orig.).

⁶ Calvinisti francezi. Nume atribuit în Franța adeptilor curentului religios protestant calvin din secolele XVI-XVIII. Termenul francez *huguenot* derivă din cuvântul german *Eidgenosse*, care înseamnă confederat (n.t.).

⁷ Centru calvinist important, un oraș declarat centru al protestantismului prin Edictul de la Nantes, în 1598. Puterea militară hughenotă a fost desființată de cardinalul Richelieu prin cucerirea orașului La Rochelle în 1628 (n.t.).

⁸ Îmbrăcăminte din piele, din zale de fier sau plăci de metal ce proteja corpul și spatele războinicilor din Antichitate și din Evul Mediu, păstrată până în secolul al XIX-lea (n.t.).

⁹ Armă de foc portativă din Evul Mediu, cu fitil, asemănătoare cu archebuza (n.t.).

¹⁰ Suliță cu vârful lat, asemănătoare cu halebarda, utilizată în secolele XV-XVIII (n.t.).

Pe vremea aceea, panica era des-întâlnită și puține zile treceau fără ca un oraș sau altul să nu însemneze în arhivele sale vreo întâmplare de acest fel. Existau nobili care se războiau între ei; exista regele care se războia cu cardinalul; exista spaniolul care se războia cu regele¹¹. Apoi, în afară de aceste războaie mocnite sau obștești, secrete sau pe față, mai existau hoții, cerșetorii, hughe-noții, lupii și valeții care se războiau cu toată lumea. Orașenii se înarmau mereu împotriva hoților, împotriva lupilor, împotriva lacheilor – adesea împotriva nobililor și hughenotilor – uneori împotriva regelui, dar niciodată împotriva cardinalului și a spaniolului. Rezultă, așadar, din acest obicei căpătat, că, în sus-numita primă zi de luni a lui aprilie 1625, orașenii, auzind zarvă, și nezăbind nici stindardul galben cu roșu¹², nici ținuta de gală a ducelui de Richelieu, se repeziră înspre hanul *La Morarul vesel*.

Ajunși acolo, fiecare dintre ei putu să vadă și să recunoască pricina acestei zarve.

Un tânăr... să-i schițăm portretul dintr-o singură trăsătură de condei: închipuiți-vi-l pe Don Quijote la optsprezece ani, Don Quijote fără platoșă, fără cămașă de zale și fără cuirasă pentru coapse, Don Quijote îmbrăcat într-o vestă cu mâneci, din lână, a cărei culoare albastră se transformase într-o nuanță ștearsă de roșu închis și de bleu azuriu. Față lungă și oacheșă; pomeții obrajilor proeminenți, semn de șiretenie; mușchii maxilarului extrem de dezvoltati, semn clar după care recunoaștem

¹¹ Ludovic al XIII-lea declară război Spaniei abia pe 21 mai 1635 (n.ed. orig.).

¹² Culoarele steagului spaniol (n.t.).

gasconul, fără beretă chiar, deși tânărul nostru purta o beretă împodobită cu un soi de pană; ochii larg deschiși și ageri; nasul coroiat, dar fin conturat; prea mare pentru un adolescent, prea mic pentru un bărbat matur, și pe care un ochi mai neexperimentat l-ar fi luat drept un băiat de fermier aflat în călătorie, fără spada lungă ce, atârnată la centironul¹³ din piele, se lovea de coapsa stăpânului, când mergea pe jos, și de coama zbârlită a armăsarului, când era călare.

Căci tânărul nostru avea un animal de încălecat și acest „armăsar” atrăgea atât de mult privirile, încât fu remarcat: era o gloabă din Béarn¹⁴, în vârstă de doisprezece sau paisprezece ani, cu părul gălbui, fără coadă, dar cu javart¹⁵ la picioare, și care, tot mergând cu capul mai jos de genunchi, ceea ce făcea inutilă folosirea martingalei¹⁶, își făcea încă, în egală măsură, cele opt leghe pe zi. Din păcate, calitățile acestui cal erau atât de bine ascunse sub părul bizar și înfățișarea necuviincioasă încât, într-o vreme în care toată lumea se pricepea la cai, apariția sus-numitei mârțoage la Meung, unde intrase abia de un sfert de oră prin poarta Beaugency, produsese o impresie neplăcută care se răsfrânsese și asupra călărețului.

¹³ Centură militară care se poartă, de obicei, peste uniformă, de care se atârână sabia ori baioneta (n.t.).

¹⁴ Provincie franceză tradițională, ce alcătuiește în prezent cea mai mare parte din departamentul Pirinei-Atlantic (n.t.).

¹⁵ Tumoră care se formează la picioarele calului (n.ed.orig.).

¹⁶ Curea care împiedică un cal să ridice capul în mod exagerat (n.ed.orig.). Curea de la ham în formă de furcă, ce nu permite calului să se ridice în două picioare (n.t.).

Și impresia asta fusese cu atât mai neplăcută tânărului d'Artagnan (așa se numea Don Quijote al acestei alte Rosinante¹⁷), cu cât, oricât de bun călăreț ar fi fost, un asemenea cal tot îl făcea să pară ridicol; astfel că suspinase adânc acceptând darul pe care i-l făcuse domnul d'Artagnan-tatăl. Nu ignora faptul că un asemenea animal valora cel puțin douăzeci de livre¹⁸; este adevărat că vorbele cu care fusese însoțit cadoul erau inestimabile.

— Fiule, spusese gentilomul¹⁹ gascon – în acel dialect pur béarnes de care Henric al IV-lea²⁰ n-a putut niciodată să scape –, fiule, calul ăsta s-a născut în casa tatălui domniei tale, acum mai bine de treisprezece ani, și a rămas aici în tot acest timp, ceea ce trebuie să te facă să-l iubești. Nu-l vinde niciodată, lasă-l să moară liniștit și onorabil de bătrânețe, menajează-l cum ai menaja un bătrân servitor. La Curte, continuă domnul d'Artagnan-tatăl, dacă vreodată ai onoarea să mergi acolo, onoare la care, de altfel, îți dă dreptul vechea dumitale noblețe, apără-ți cu demnitate numele de gentilom, care a fost purtat cu mândrie de strămoșii dumitale de mai bine de cinci sute de ani. Pentru tine și pentru ai tăi – prin ai tăi, înțeleg părinții și prietenii dumitale –, în afara domnului cardinal și a regelui, nu ierta niciodată nimănui nimic. Prin curajul său, ascultă-mă bine, doar prin curajul său, un gentilom își croiește drumul astăzi. Oricine ezită o clipă lasă, poate,

¹⁷ Iapa lui Don Quijote, din romanul *Don Quijote de la Mancha*, de Miguel de Cervantes (n.t.).

¹⁸ Vechi monede franceze (n.t.).

¹⁹ Aristocrat, nobil din Apusul Europei (n.t.).

²⁰ Rege al Franței care a domnit între 1589 și 1610 (n.t.).

să-i scape șansa pe care, chiar în acea clipă, norocul i-o oferea. Ești tânăr, trebuie să fii curajos din două motive: primul, pentru că ești gascon, și al doilea, pentru că ești fiul meu. Nu te teme să profiți de ocazii și caută aventurile. Te-am pus să înveți să mânuiești spada; ai picioare de fier, un pumn de oțel; luptă-te cu orice ocazie; luptă-te, cu atât mai mult cu cât duelurile sunt interzise²¹. N-am să-ți dau, fiule, decât cincisprezece scuzi²², calul meu și sfaturile pe care tocmai le-ai auzit. Mama ta va adăuga la astea rețeta unui anumit leac pe care-o știe de la o femeie din Bohemia și care are darul miraculos de a vindeca orice fel de rană care nu atinge inima. Bucură-te de orice și trăiește mult și bine. Doar o vorbă să-ți mai spun, și este un exemplu ce-ți propun, nu al meu, căci eu n-am fost niciodată la Curte și am participat doar la războaiele religioase, ca voluntar; vreau să-ți vorbesc despre domnul de Tréville, care era vecinul meu pe vremuri, și care a avut onoarea să se joace, copil fiind, cu regele nostru Ludovic al XIII-lea, Dumnezeu să-l apere! Câteodată, jocurile lor se transformau în lupte și, în luptele astea, regele nu era cel mai tare întotdeauna. Loviturile încasate în timpul lor îi treziră multă stimă și prietenie pentru domnul de Tréville. Mai târziu, domnul de Tréville s-a încăierat cu alții în prima lui călătorie la Paris, de cinci ori; de la moartea defunctului rege până la majorat, fără a pune la socoteală războaiele și asediile, de șapte ori; și de la

²¹ După ordinele lui Henric al III-lea, reînnoite prin edictele lui Ludovic al XIII-lea (1617) (n.ed.orig.).

²² Monede vechi din argint sau aur ce au circulat în unele țări din Europa Apuseană, cu o valoare ce varia în funcție de epocă și țară (n.t.).

UBRIS | We know BOOKS

majorat până azi, de o sută de ori poate! Astfel, în ciuda edictelor, a ordonanțelor și arestărilor, iată-l căpitan de muschetari²³, adică șef al unei legiuni a gărzilor de corp de elită, cu care regele se mândrește foarte mult și de care chiar domnul cardinal se teme, el, care nu se teme de multe lucruri, după cum se știe. În plus, domnul de Tréville câștigă zece mii de scuzi pe an; este, așadar, un nobil de seamă. A început ca tine; du-te, cu scrisoarea asta, să-l întâlnești și urmează-i modelul, să ajungi ca el.

Vorbind astfel, domnul d'Artagnan-tatăl își încinse fiul la mijloc cu propria spadă, îl sărută cu duioșie pe ambii obraji și-i dădu binecuvântarea.

Ieșind din camera tatălui, tânărul își găsi mama care-l aștepta cu faimoasa rețetă care, ținând seama de sfaturile pe care tocmai le-am prezentat, urma să fie utilizată destul de des. Gesturile de rămas-bun fură de data asta mai lungi și mai duioase decât fuseseră înainte, nu pentru că domnul d'Artagnan nu-și iubea fiul, care era unicul lui copil²⁴, ci pentru că domnul d'Artagnan era un bărbat, și ar fi considerat nedemn ca un bărbat să se lase pradă emoțiilor, în vreme ce doamna d'Artagnan era femeie și, în plus, era mamă. Plânse din belșug și, trebuie s-o spunem spre lauda domnului d'Artagnan-fiul, oricâte eforturi a depus ca să rămână tare așa cum trebuia să fie un viitor muschetar, se lăsă luat de val și vărsă un potop de lacrimi, din care reuși cu foarte mare greutate să ascundă jumătate.

²³ Tréville a fost numit locotenent-căpitan de muschetari, al cărui sublocotenent era din 1625, abia pe 30 octombrie 1634. N-a fost niciodată partenerul de joacă al viitorului Ludovic al XIII-lea (n.ed.orig.).

²⁴ *Istorie: d'Artagnan avea cel puțin șase frați și surori* (n.ed.orig.).

Chiar în aceeași zi, tânărul porni la drum, încărcat cu cele trei daruri părintești și care erau formate din, așa cum am zis, cincisprezece scuzi, cal și scrisoarea pentru domnul de Tréville; se înțelege că sfaturile fuseseră date în plus.

Cu un asemenea *vademecum*²⁵, d'Artagnan părea a fi, atât moral, cât și fizic, o copie identică a eroului lui Cervantes, cu care l-am comparat atât de inspirat atunci când îndatoririle de istoric ne-au obligat să-i creionăm portretul. Don Quijote lua morile de vânt drept uriași și oile drept armate²⁶, d'Artagnan luă fiecare zâmbet drept o insultă și fiecare privire drept o provocare. Drept urmare, avu mereu pumnul încleștat din Tarbes până-n Meung și, din una-n alta, își ducea mâna la mânerul spadei de zece ori pe zi; totuși, pumnul nu căzu peste nicio falcă, iar spada nu ieși deloc din teacă. Nu pentru că nefericitul căluț gălbui nu ar fi stârnit numeroase zâmbete pe chipurile trecătorilor; însă, cum deasupra căluțului se auzea zdrăngănind o spadă de o mărime impresionantă și deasupra acestei săbii scânteia o privire mai degrabă feroce decât mândră, trecătorii își înăbușeau râsul sau, dacă râsul îi copleșea, fiind mai tare ca prudența, măcar încercau să râdă doar în colțul gurii, ca măștile antice. D'Artagnan, deși bănuitor, rămase, așadar, solemn și cu mândria neatinsă până-n acest nefericit orașel pe nume Meung.

²⁵ Carte (manual, îndreptar, repertoriu) ce servește drept ghid într-o călătorie (n.t.).

²⁶ Cervantes, *Don Quijote*, prima parte, cap. VIII (pentru mori) și XVIII (pentru oi) (n.ed.orig.).

Însă acolo, cum a descălecat la ușa Morarului vesel fără ca nimeni – hangiu, slujitor sau grăjdar – să-i aducă scara din buștean ca să coboare din șa, d'Artagnan zări la o fereastră întredeschisă de la parter un gentilom bine făcut, cu o înfățișare distinsă, cu chipul ușor încrunțat totuși, care vorbea cu două persoane care păreau a-l asculta respectuos. D'Artagnan crezu, desigur, după cum îi era obiceiul, că este subiectul conversației, așa că trase cu urechea. De data asta, d'Artagnan se înșelase doar pe jumătate: nu despre el era vorba, ci despre calul său. Gentilomul părea să enumere ascultătorilor săi toate calitățile calului și, așa cum am spus, ascultătorii păreau să aibă mare considerație pentru narator, așa că izbucneau neîncetat în râs. Or, cum un zâmbet slab ajungea ca să stârnească furia tânărului, înțelegem ce efect produse asupra lui o asemenea explozie zgomotoasă de râs.

Cu toate astea, d'Artagnan dori mai întâi să observe fizionomia impertinentului care-l lua peste picior. Își fixă privirea mândră asupra străinului și recunoscu un bărbat între patruzeci-patruzeci și cinci de ani, cu ochii negri și sfredelitori, cu fața gălbejită, cu nasul proeminent, cu mustața neagră și tăiată perfect; era îmbrăcat cu un veston și cu niște pantaloni scurți și bufanți violet, cu eghileți²⁷ de aceeași culoare, fără niciun alt accesoriu în afară de despicăturile obișnuite prin care trecea cămașa. Pantalonii aceștia bufanți și vestonul, deși noi, păreau șifonate ca hainele de călătorie închise multă vreme

²⁷ Șnururi cu capete din metal, ce împodobesc uniforme militare (n.t.).

într-un cufăr. D'Artagnan făcu toate aceste remarci cu rapiditatea celui mai minuțios observator și, fără îndoială, dintr-o intuiție care-i spunea că necunoscutul acesta urma să aibă o mare influență asupra vieții lui viitoare.

Or, cum în clipa în care d'Artagnan își fixa privirea asupra gentilomului cu veston violet, gentilomul făcea la adresa căluțului béarnes una dintre cele mai savante și profunde demonstrații, cei doi ascultători izbucniră în râs și chiar el lăsă să-i scape, în mod vizibil, contrar obiceiului său, dacă putem spune astfel, un zâmbet slab pe față. De data asta, nu mai exista nicio îndoială, d'Artagnan era, într-adevăr, insultat. Astfel, cuprins de această convingere, își îndesă bereta pe ochi și, încercând să copieze unele dintre aerele de Curte pe care le surprinsese în Gasconia la nobilii aflați în călătorie, înaintă cu o mână pe garda sabiei și cu cealaltă sprijinită în șold. Din nefericire, pe măsură ce înainta, furia orbindu-l din ce în ce mai mult, în locul discursului demn și sfidător pe care-l pregătise pentru a-și formula provocarea, nu mai găsi pe vârful limbii nimic altceva decât niște vorbe grosolane, pe care le însoți cu un gest furibund.

— Ei, domnule! zberă el, domnule, matale care te ascunzi în spatele oblonului! Da, matale, ia zi-mi și mie un pic de ce râzi, ca să râdem împreună.

Gentilomul își ridică încet ochii de la cal la călăreț, ca și cum i-ar fi trebuit un timp să înțeleagă faptul că lui i se adresau niște reproșuri atât de ciudate; apoi, când nu mai avu absolut nicio îndoială, sprâncenele i se încrunțară ușor și, după o pauză destul de lungă, cu un ton